

Kære Fjerkræproducent,

FjerkræNyt nr. 4 indeholder nyheder til dig om: Alarmmodellerne, Tilbud om at få en bæredygtighedsanalyse, Indsats om brystbensfraktur efterlyser ægproducenter der vil deltage i projektet, Foderværdi af afklippede pilegrene, Indsats for at styrke økokyllingens markedsposition samt nyt fra Scandic hotellerne om brug af dansk kylling og en oversigt over resultaterne fra projekt MultiChick der kørte i 2015 – 2018.

I kalenderen ses at: Næste lovpligtige kursus om beskyttelse af slagtekyllinger foregår d. 12/11 2019. Onsdag d. 26/6 kan du være med til at starte en ny landsdækkende erfagruppe om slagtekyllinger – se vedhæftede dagsorden. Du kan også deltage i en international økologisk kornfestival på Kalø d. 26. – 28. juni 2019.

Rigtig god læselyst til alle ☺

Faglige nyheder

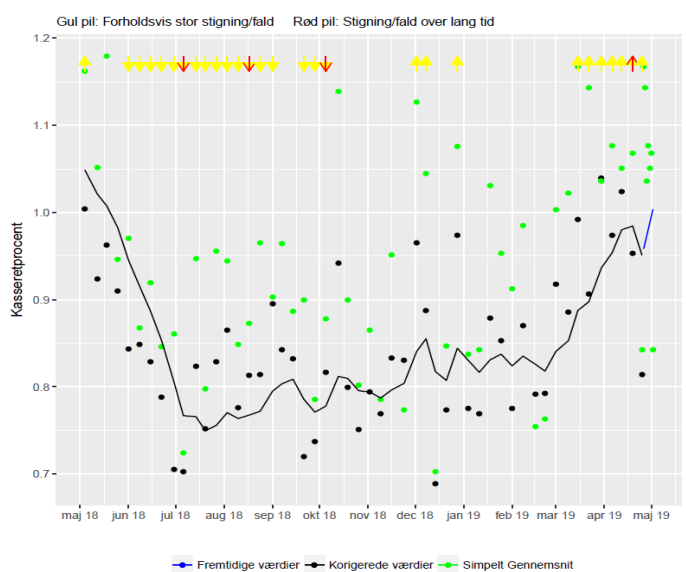
Sådan fungerer alarmmodellerne – Jette Sørholm Petersen

Output fra alarmmodellerne

Der er alarm for at kassationsprocenten stiger (figur 1). Stigningen har været ca. 0,2 procentenheder fra marts til maj.

Generelt har der været et stort fald i kyllingernes 34 dages vægt i første kvartal af 2019. Faldet ser nu ud til at være bremset (figur 2). På samme måde ser det ud til at foderforbruget per kg 34 dages kylling er holdt op med at stige.

Alarmfølgegruppen har været/er indkaldt til møder om disse alarmer. Det viste sig at problemerne ser ud til at afhænge af foderleverandør, rugeæg-flok og/eller slagteri. Alarmgruppen bad SEGES kontakte de pågældende leverandører. Alle følger situationen tæt. SEGES orienterer slagtekyllinge-

Figur 1. Kassationsprocenten har generelt været stigende i de seneste 2 måneder. Stigningen har været ca. 0,2 procentenheder.

producenterne via FjerkræNyt. Og Alarmgruppen mødes igen på torsdag.

Sådan fungerer alarmmodellerne

Alarmmodellerne overvåger produktionsresultater fra slagtekyllingerne. Dette sker med støtte fra L&F Fjerkræ.

Alarmovervågningen foregår på den måde, at SEGES har betalt for at en statistiker fra AgroTech har adgang til at hente data fra KIK, ACQP og L&F E-kontrol og køre dem igennem alarmmodellerne. På den måde sker der hver uge en automatisk overvågning af, om der er ved at opstå væsentlige (statistisk signifikante) ændringer i konventionelle slagtekyllingers produktionsresultater.

SEGES får besked om alt er normalt, eller der kan være afvigelser på vej. Når der forekommer væsentlige afvigelser, giver SEGES straks besked til Alarmfølgegruppen, som består af producenter og repræsentanter fra slagterier og L&F Fjerkræ. I alarmfølgegruppen tages der en fælles beslutning vedrørende hvilke tiltag, der skal sættes i gang.

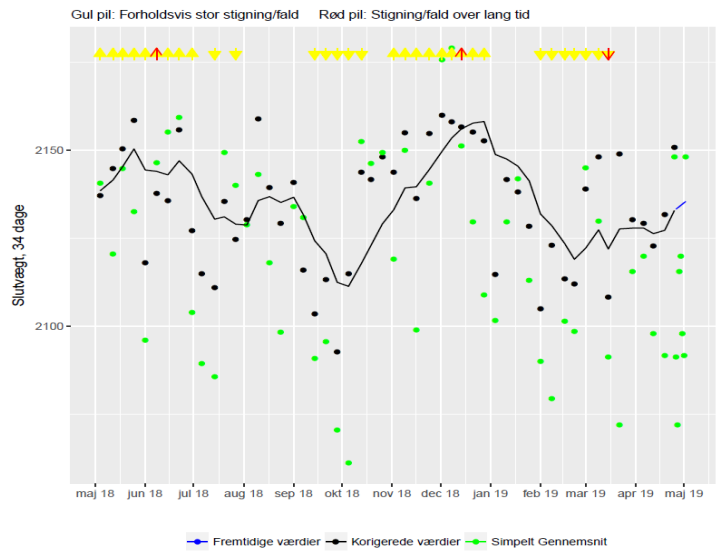
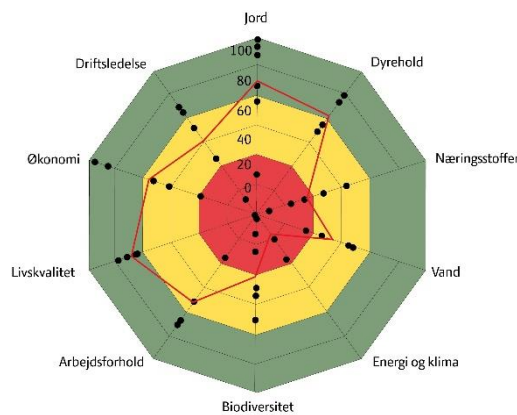
Udviklingsmuligheder i at analysere slagtekyllingernes produktionsdata

Vi arbejder på at opdatere alarmmodellerne, så de endnu hurtigere kan levere nyt om udvikling i 1. uges dødelighed og 7-dages vægt. Jo hurtigere opdateringerne kommer, jo hurtigere kan du bruge dem i stalden i din kyllingeproduktion. I er velkommen til at kontakte Jette Søholm (tlf. 21717715) med spørgsmål eller ideer til overvågningen.

RISE analyse, en metode til vurdering og forbedring af bæredygtigheden - Niels Finn Johansen og Frank Oudshoorn

Bæredygtighed, og ikke mindst klimaudledningerne, fylder meget i den offentlige debat, nu og fremover. Du kan få vurderet din bedrifts bæredygtighed med en RISE-analyse. En række DLBR-konsulenter er blevet uddannet til, ved hjælp af RISE metoden at udføre bæredygtighedsanalyser på landbrugsbedrifter, herunder også fjerkræbedrifter. Bedriften bliver vurderet på 10 temaer.

- Dyrevelfærd og -produktion
- Næringsstoffer
- Vand
- Energi og klima
- Biodiversitet
- Arbejdsforhold
- Livskvalitet
- Økonomi
- Driftsledelse
- Jord

Figur 2. Generelt har der været et stort fald i kyllingernes 34 dages vægt i årets første 3 måneder.

Efter at have besvaret en række spørgsmål og trukket data ud af databaserne, udregner RISE en score for bæredygtighed på basis af 47 indikatorer (sorte prikker i spindelvæv) som er fordelt på hver af de 10 temaer. Bæredygtighedskonsulentene udarbejder efter hver analyse, en rapport med forklaring på de enkelte scores, samt også med anvisninger på hvordan man kan forbedre sig på de enkelte parametre.

En RISE-analyse koster omkring 12.000 kr. og vi anbefaler at den laves hvert 3.-4. år, hvor der inkluderes opfølgende besøg hvert år.

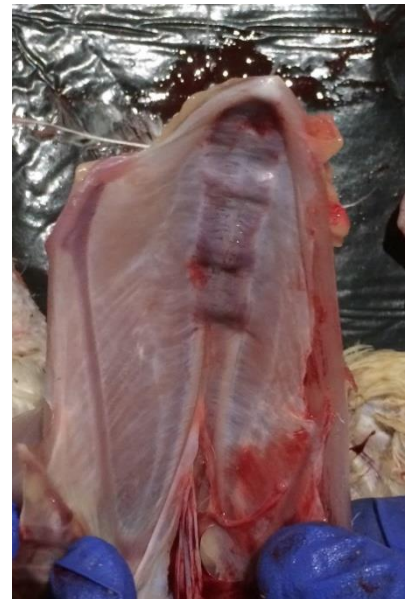
Find din bæredygtighedskonsulent og få mere at vide om RISE [her](#).

Brystbensfrakturer, vi mangler stadig 3 flokke - Niels Finn Johansen

I sidste nummer af Fjerkrænyt efterlyste vi 2 flokke af høner, der starter æglægning meget tidligt dvs. 16 – 18 ugers alder, - og 2 flokke, der starter æglægning meget sent. Vi mangler stadig 1 flok, der starter tidligt, og 2, der starter sent. Fra de deltagende flokke skal der udtages 20 tilfældige høner ved hver af aldrene 20, 30 og 40 uger, som undersøges for forekomst af brystbensfrakturer på Københavns Universitet.

Der er udtaget 20 ugers høner fra den første deltagende flok. Denne flok er Lohmann LSL Lite og går i etagesystem. For sammenlignelighedens skyld skal de andre deltagende flokke også helst være Lohmann LSL Lite og gå i etagesystem.

Bemærk, at vi skal kontaktes inden hønerne er 20 uger, da de første høner skal undersøges allerede ved 20 ugers alder. Hønernes værdi og driftstab bliver erstattet, desuden er det vigtigt at bemærke at du som leverandør af høner til undersøgelsen forbliver anonym. Vi håber I vil hjælpe os med at løse udfordringerne med brystbensfrakturer hos æglæggere. Det gør I ved at henvende jer til Niels Finn Johansen 21 71 77 68, mail nfj@seges.dk, hvis i modtager, - eller allerede i slutningen af opdræt kan se, at en flok vil starte enten meget tidligt, eller meget sent.

Billede: Brystben med mindst 4 frakturer, set indefra. Foto. Ida Tøfner/Jens Peter Christensen, KU

Green Eggs - Niels Finn Johansen

Så er det lige før fodring af hønerne med friske pileskud begynder hos Ingeborg og Brian Holm. Et nyt hold høner får mandag d. 27. maj adgang til forsøgshønsegården. Her vil dagligt blive klippet friske pileskud af ca. 60 m pilerække (se billede 1 nedenfor). Pileskuddene får lov at ligge på jorden under pilebuskene, hvor hønerne selv samler dem op. I hønsegården er der 8 pilerækker á ca. 180 m. Det vil således tage 24 dage at komme rundt i hønsegården og få klippet alle pilerækker. Når alle rækker er klippede, vil klipning starte forfra. Det er håbet at pilene kan bidrage til hønernes næringsstofforsyning og reducere udvaskning af N og P fra hønsegården. Det er samtidig forventningen, at aktiviteterne vil få hønerne til i højere grad at bruge "hele" hønsegården.

Mængden af grønmasse måles ved, for hver klipperunde af 24 dage, at opsamle afklippede pileskud i fire felter á 2 m pilerække (se billede 4 nedenfor). Alle indsamlede prøver vejes og analyseres for tørstof, N og P. En af prøverne analyseres desuden for alle fjerkrærelevante næringsstoffer, herunder også aminosyrer.

Billede 1. Pilen klippes i form som hæk 2018.

Billede 2. Pilen begynder at tage form som hæk april 2019.

Billede 3. Pilen 24 maj 2019.

Billede 4. Mængden af pilegrønmasse måles 4 steder (mellem markerings pinde) hver 24. dag.
Foto 1 – 4: Niels Finn Johansen.

Danmarks største hotelkæde vil servere 100 % dansk kyllingekød – Toke Munk Schou & Lærke Kirstine Lund

Danmarks største hotelkæde Scandic har netop besluttet, at al kylling, der serveres hos hotelkædens 26 restauranter, skal være dansk. Det oplyser koncernen til FødevarerWatch. Scandic har et årligt forbrug på omkring 45 ton kylling og vurderer, at det tidligere har været under en fjerdedel, der kom fra Danmark. Hvilket er i overensstemmelse med andelen af det kyllingekød som sælges på danske restauranter, hoteller og kantiner, hvor helt op mod 70-80 % stammer fra udlandet, blandt andet fra Thailand og Brasilien (Landbrug & Fødevarer og FødevarerWatch).

Det er i stærk kontrast til hvad danskerne vælger i dagligvarehandlen, hvor omkring 90 pct. af al kylling, der bliver solgt er dansk. Scandic imødekommer nu danskernes ønsker: "Danskerne vil have fødevarer produceret af danske landmænd, hvor kvalitet og dyrevelfærd er i fokus. Det peger alle analyser entydigt på. Men når man eksempelvis spiser på restaurant, hotel eller i en kantine kan det være svært at gennemskue, hvor fødevarerne kommer fra. Det vil vi nu ændre på," udtaler Karsten Felvang Nielsen, Scandics danske direktør for mad- og drikkevarer. Læs mere om emnet i de to vedhæftede FødevarerWatch artikler som er et resultat af 'Dansk Kylling i foodservice' indsatsen, hvor L & F har haft fokus på fraværet af dansk kylling i et segment (foodservice), hvor genomsigtigheden er meget lille.

Styrket markedsposition for den økologiske kylling – Toke Munk Schou

Styrket markedsposition for økologiske kyllinger er et samarbejdsprojekt imellem Landbrug & Fødevarer og SEGES som kører hele 2019. Projektet har til formål at styrke økokyllingens markedsposition. Dette skal opnås igennem flere tiltag:

1. *Øge økokyllingens udeliv* med det formål at forstærke de fordele som skyldes kyllingernes brug af udearealer. Mere økokylling udeliv skal også være med til at øge økokyllingeproduktionens troværdighed og særlige position. Dette opnås ved at gennemgå international litteratur om hvilke faktorer der er vigtige for kyllingers brug af udearealer. Ligeledes har vi udført en litteratur gennemgang af hvordan udearealer påvirker spisekvaliteten af kyllingekød. Litteraturgennemgangene er færdige og vil blive formidlet ud til danske producenter og forbrugere i 2019.
2. *Analyse af danske kyllingers spisekvalitet* hos Teknologisk Institut. Analyserne er i gang i skrivende stund og vil give branchen mere viden om de bedste tilberedningsmetoder for henholdsvis konventionelle, fritgående og økologiske kyllinger. I juni bliver udklæringer fra de tre produktionstyper vurderet og forskellene nøje beskrevet. Analysen skal gøre det lettere at tilpasse sin tilberedning til den indkøbte kyllingetype og give indblik i hvilke kvaliteter kød fra de forskellige produktionstyper besidder.
3. *Den nye viden opnået i projektet formidles direkte ud til de relevante modtagere* i løbet af 2019, så f.eks. a) viden om bedste indretning af udearealer formidles til producenter, b) viden om bedste tilberedning leveres til slagterier så de kan komme på emballagen, detailbranchen og forbrugerne og c) viden om spisekvalitet formidles til detailbranchen og forbrugerne. Tilsammen skulle den nye viden styrke økokyllingens markedsposition i Danmark.

Stort samarbejdsprojekt til gavn for økologiske kyllinger – Toke Munk Schou

Projekt MultiChick havde til formål at forbedre den økologiske kyllingeproduktion i Danmark, ved at bidrage med undersøgelser af nye tiltag og sammenligne dem op imod danske økologiske principper. Projektet endte ud i flere brugbare undersøgelser og resultater:

1. Projektet viste at det er muligt at få flere kyllinger ud i udeareal og øge deres aktivitet i udearealet ved at have træer og buske i udearealet sammenlignet med kløvergræs. Under kyllingernes aktive adfærd i udearealerne skaffede kyllingerne sig føde bestående af græs og tokimbladede, forskellige frø og insekter - svarende til 10-15 % af deres daglige foder indtag.
2. For at øge den økologiske kyllings lokale forankring og bæredygtighed, blev lokalt afskallet havre undersøgt som foderkorn. Havre har de fordele at det er en robust afgrøde der indeholder et højt proteinindhold af høj kvalitet. Undersøgelserne viser at fodring med havre

reducerede kyllingernes vækst. Det gør havre til et godt lokalt foderværktøj til at styre økokyllingernes vækst, så de kan holdes inden for vækstgrænsen på 38 g/dag.

3. I projektet var der et ønske om at undersøge om andre genotyper kan benyttes i den økologiske produktion, for at skabe mere diversitet og robusthed for den økologiske kyllingeproduktion. Den anerkendte genotype Scan Label som benyttes med stor succes i Frankrig under konceptet Label Rouge, blev testet og sammenlignet med ColorYield. Resultaterne viste dog at Scan Label kyllinger havde en for lav tilvækst, for dårlig foderudnyttelse og for lavt indhold af kød til at den vil være brugbar til en økologisk storskala produktion (dag 60 vægt: 1,58 kg) sammenlignet med ColorYield (dag 60 vægt: 2,3 kg).
4. Forsøg med sænkning af foderproteinniveauet fra 16 % til 13 % reducerede kyllingernes vækst, hvorfor det ligesom afskallet havre kan benyttes som et værktøj til at holde kyllingerne vækst nede. Kyllingerne var desuden mere aktive og fødesøgende i udearealet, når de blev fodret med et lavere proteinindhold - hvilket er godt for kyllingernes knoglestyrke og trædepudesundhed. Det lavere protein indhold i foderet havde også en positiv effekt på nitratudvaskningen i kløvergræsbeplantede udearealer. I områder med pil var udvaskningen af nitrat generelt lavere – hvilket er på trods af at kyllinger det meste af tiden opholdt sig under piletræerne. Resultaterne viser at proteinindholdet i foder kan benyttes målrettet til at styre kyllingers vækst, aktivitet og udvaskning af nitrat.
5. Projektet havde også til formål at gøre det muligt at købe dansk producerede daggamle økologiske slagtekyllinger. Derfor er det meget positivt at TopÆg har etableret dansk opdræt af økologiske ColorYield og Label Skovkylling.

Projekt MultiChick er finansieret af Økologisk Forsknings-, Udviklings- og Demonstrationsprogram (Organic RDD 2, 2014-2018) og udført i samarbejde mellem Aarhus Universitet, SEGES Økologi Innovation, DLG, Asger Petersen og Gothenborg Fjerkræ.

Kalenderen

Landsdækkende ERFA-gruppe for slagtekyllinger

Første møde for den nyopstartet ERFA-gruppe for slagtekyllingeproducenter afholdes d. 26. juni 2019 hos SEGES i Agro Food Park, se vedhæftede dagsorden.

Økologisk kornfestival

Så er der åbnet for tilmeldingen til den økologiske kornfestival d. 26. – 28. juni på Kalø. Kom og få inspiration til dyrkning af nye kornsorter og udvikling af kvalitets kornprodukter. Læs mere og tilmeld dig [her](#).

Lovpligtigt kursus om hold af slagtekyllinger

Næste kursusdag bliver tirsdag d. 12. november 2019. Kurset afholdes hos SEGES i Agro Food Park. Tilmeldingen til kurset skal ske til tomu@seges.dk eller 51813355.

Med ønske om en god weekend, de bedste hilsner fra SEGES Fjerkræteam

Jette Søholm Petersen, Niels Finn Johansen og Toke Munk Schou

Nr. 4, d. 31-05-2019

Du må gerne dele mailen med kolleger, chef eller andre interesserede! Hvis nogen af dem ønsker at komme med på maillisten, så kontakt tomu@seges.dk. Hvis du ikke ønsker at modtage FjerkræNyt, kan du framelde den ved at sende en mail til tomu@seges.dk. Du kan læse mere om SEGES og L&F's persondatapolitik [her](#).

Kontaktinformationer:

Jette Sørholm Petersen: E jtp@seges.dk og T 21717715, Niels Finn Johansen: E nfj@seges.dk og T 21717768,
Toke Munk Schou: E tomu@seges.dk og T 51813355